

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravnštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se določila do odgovori. — Udje "Katol. tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5. vsprejema naročnino, inserati in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitrste za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Liberlci na Štajerskem.

Slovenski liberalci na Štajerskem sila obžalujejo, da ni tudi med nje prišla vodil Johanca, katero so ljubljanske liberalne gospe razveseljevale s svojim obiskom. Toda česar ni, se mora ustvariti. Kakor čitamo v "Slov. Narodu", so si štajerski liberalci zategadelj izkopali »sveto babo«, ki se je liberalnim Središčanom že pred 30 leti prikazovala pri Sv. Bolfanku na Koču. Liberalni poročevalec se hujde, da se za njo niso brigali niti posvetna niti duhovska oblast, tako da je bila prepuščena le nežni skrbi liberalnih romarjev iz Središča in Ormoža. Toda naj bo kakorkoli, mi imamo sedaj »sveto babo«, vi Kranjci pa v keho zapro vodiško Johancu. Liberalna izobraževalna organizacija je že poskrbela, da se štajersko ljudstvo temeljito pouči o »sveti babi«. In tako je upati, da vremena Štajercem kmalu bodo se zjasnila.

Lažnjivost liberalcev nas sili, da vedno stojimo za njimi. V obmejni občini Cirnica smo propadli pri občinskih volitvah, vendar se je pri rezmerju glasov pokazal lep napredok pri Slovencih. Občina tudi dosedaj ni bila naša. Liberalni časnikar pa laže, da smo občino izgubili. Tako je liberalno poznavanje naše meje. Samoumevno je, da liberalci niti koraka niso storili za volitve, dočim je ljudska stranka tudi iz Maribora dobila agitatorje na pomoč. Z lažnjivci in propaganci ni veselo imeti boja. A ker se boju ne moremo izogniti, zato ga moramo potrežljivo in krepko nadaljevati. Boj liberalni laži in hinavščini!

Iz državnega zpora.

(Poročilo o seji dne 9. januarja.)

Koliko se je pisalo o tem, da hočejo češki agrarci in radikalci obstruirati in zabraniti rešitev proračunskega provizorija. Skromen začetek je v tem oziru napravil posl. Klofač, ki je začetkom seje predlagal, naj se najprej voli komisija, ki se bo pogajala z gospoško zbornico, in naj se zbornične seje odgodijo, dokler se ta reč ne reši. Za ta predlog je predlagal poimenko glasovanje, ki se je brez škode zvršilo. Začela se je debata in sicer v znamenju češke obstrukcije. Malo črez poldne se je pa vse pomirilo in danes se je dovršilo

mirno in brez ovir prvo branje proračunskega povizorija. Nato se je izvolila komisija 26 članov za pogajanja z gospoško zbornico (naša dva: dr. Korošec in Jerc).

Komisija se bo pogajala v pondeljak. Sklenilo se je, da zastopniki naše zbornice brez dolgih govorov izjavijo, da ostane, kar je bilo sklenjeno, in da je nesprejemljiva vsaka izprememba. V torek in morda še v sredo bo zboroval proračunski odsek tako, da bomo imeli prihodnjo sejo še v srečo ali celo v četrtek.

Za deželne zore je določen čas od 20. jan. do 17. februarja.

V seji seniorjev je min. predsednik grof Stürkh naglašal, da želi, da se začasni proračun z ozirom na zasedenje deželnih zborov kmalu reši. Danes je zboroval tudi socialno zavarovalni odsek. Notranji minister baron Heinold je čestital pododsek, ker je rešil prehodna določila za Galicijo in Bukovino in želel, da bi se socialno zavarovanje kmalu rešilo. Odsek je opustil glavno razpravo in pričel takoj s podrobno razpravo in je rešil § 1. predloge.

Lokalne železnice.

Vlada je predložila predlogo lokalnih železnic za 94 prog, ki bodo zahtevale 287.424.200 kron od države. Hrvatsko-slovenski klub je nezadovoljen, ker se razmerno predloga veliko premalo ozira na železniške potrebe našega ozemlja zlasti na Kranjskem, kjer je v predlogu le proga Domžale — Blagovica, 176 km dolga, ki je zanoj voljna dati država dva milijona 600.000 K in od proge Polzela — Braslovče — Motnik (18 km) drž. izdatelj 2.240.000 K, mali kos od štajerske meje do Motnika. Po številu prebivalstva bi moral po pravici razdeliti priti na Kranjsko od omenjene svote malo manj, nego 5 milijonov; pride pa komaj tri.

Za Dalmacijo so določene te-le proge: Kaštel Sučurac — Trogir, ki bo vezala staroslavni Trogir s Splitom (165 kilometrov, državni prispevek celo gradbeno svoto tri milijone); Zadar — Eenkovac (34 kilometrov, država 3.640.000; dežela 60.000; udeleženci 100.000 K.)

Za Primorje:

Sv. Lucija — Tolmin (57 km; država nosi vse stroške 3 milijone kron). Sežana — Opčina (61 km; država 100.000 K, dežela in udeleženci 550.000 K); Opčina —

Herpelje (174 km, država vseh 23.500.000 K). — Laški del dobi še več: Gorica — Cervinjan (342 km, država 8.840.000 K; udeleženci in dežela 1.000.000 K). Ronchi — Tržič (Monfalcone) (62 km; država 738 tisoč K, udeleženci 82.000 K).

Koroško:

Celovec — Velikovec (34 km, država 4.344.000 K, dežela in udeleženci 1.085.000 K). Smohor — Koče (31 km, država 3.850.000 K, dežela 200.000 K, udeleženci 50.000 K). Pusarnitz — Oberzellach ali pa vsaj Kolbnitz — Oberzellach (20 km, država 2.760.000 K, dežela in udeleženci 240 tisoč K); ta ozkotirna proga bi šla po dolini (Mölltal), ker jo je turska železnica ki gre 350 m nad njo zelo oškodovala.

Slovenski Štajer

dobi poleg že imenovane proge Polzela — Motnik samo še Ljutomer — Ormož (208 km, država 1.040.000 K, dežela 250.000 K, prioritetnih obligacij za 1.025.000 K). Deloma zadene na koncu ob slovensko ozemlje Feldbach — Radgona (371 km, država 2.000.000 K, dežela 800.000 K, prioritetnih obligacij za 995.000 K).

Zanimive novice z Balkana.

Rim. Agenzia Stefani poroča iz Valone, da se je na nekem parniku pripeljalo 200 turških vojakov in 6 častnikov iz Cariograd, ki so se ponoči hoteli izkrcati, da pobunijo prebivalstvo in da Izet paša za albanskega kneza proglaše. Sporazumno s kontrolno komisijo in z nizozemskimi orožniškimi častniki je začasna vlada turške vojske arietirala.

Valona. Mednarodna komisija je sklenila, da ima kombinirana kompanija mednarodne posadke v Skadru odkorakati v Leš, da prepreči izkrcanje mladoturških band.

Valona. Kemal beg je zaukazal, da se imajo grškim ladjam zapreti vsa albanska pristanišča.

Valona. Neprestano dohajajo albanski prostovoljci, ki se priglašajo za vstop v albansko žendarmarijo.

Solun. 200 prostovoljcev je zopet odpotovalo v Korico, da se pridružijo epiškim bataljonom prostovoljcev.

Valona. Tistih 200 turških vojakov, ki so se hoteli izkrcati v Valoni, in ki zdaj menda skušajo priti na suho pri Sv. Ivanu, se je pripeljalo na parniku avstrijskega Lloydja »Merano« iz Cariigrada. Drugi mladoturški agitatorji so dospeli na Lloydovo parniku »Praga«.

Valona. Zaprli so Behir ago, ki se je pripeljal iz Brindizija, da agitira za mohamedanskega albanskega vladarja. V Valoni je proglašeno oblegovalno stanje.

Berolin. Princ Wied vztraja na svoji kandidaturi za albanski prestol in se ne ozira na puč, da bi Izet paša postal albanski vladar.

Valona. Kemal beg je odredil strogo nadzorstvo nad vsemi ladjami. Izjavil je, da je laž, da ima on kake zvezne iz Izet paša. Albanija more napredovati le po volji velesil.

Trst. Semkaj je dospel »Meran« s 161 turškimi vojaki. Vojake so zdravniško preiskali in v pomorsku lazaretu internirali. 13. t. m. jih pošljejo v Carigrad nazaj.

Carigrad. Novi turški vojni minister Enver bej je vpokojil 33 divizijskih poveljnikov, 40 brigadih generalov, 52 polkovnikov generalnega štaba in 76 drugih polkovnikov. Vpokojena sta maršala Zeki in Ibrahim paša, tudi branitelj Odrina, Šukri paša, je vpokojen. Poslanik v Berolini general Mahmud Muktar paša je imenovan za nadzornika 3. armadne inšpekcije, en brigadi general in 30 polkovnikov je imenovan za divizijske poveljnike. Enver bej je prevzel tudi sam posle načelnika generalnega štaba. Vojni proračun je Enver bej skrčil za tri milijone funтов.

Carigrad. Enver beg izjavlja, da 300 častnikov ni vpokojil iz političnih razlogov, ampak v skrib za bojasposobnost armade. Berolinski poslanik Mahmud Muktar paša je dobil povelje, da se nemudoma vrne v Carigrad, kjer ima prevzeti nadzorništvo III. armade. Enver beg se baje privatno baha, da hoče Grčijo poraziti, seveda to vprašanje ni tako enostavno.

Dunaj. Grčija dobi Kios in Mitilene, ne sme pa na njih imeti posadk, niti gradi vojnih pristanišč ali skladišč za olje.

Pariz. Echo de Paris poroča iz Aten, da kupi Grška čilenski 28.000tonski drednought »Cattore«.

LISTEK.

Na begu.

(Iz cikla Sibirski povesti.)

Napisal L. Knud Fredrik. Poslov. Jaklič.

Cel dan so se trije skrivali po selinskem bičju. Do kolen so morali stati v vodi, ker kozaki so neprehnomu jezdari ob bregu in večkrat so konje zapodili v bičje. In imeli so srečo, kakor prejšnji dan, ko so se skrivali po nizgorodskem gozdu, mimo katerega so videli jezditi četo kozakov.

Sele v noči so se drzili zapustiti svoja skrivališča na drevju, a podali so se k Selidnu. Vso noč so hodili in ob jutru so srečno izginili v meglo, ki je vstajala iz reke.

Tudi sedaj se je pričelo mračiti.

»Lačen sem, očka,« se je oglasil najmlajši, komaj dvajsetleten ključavčarski pomočnik, katerega so pregnali v Sibirijo z mnogimi drugimi, ki so bili obdolženi političnih zločinov.

»Tako sem lačen, ali nimaš nič v torbi, očka! Zobje so mu šklepetali; mraz je bil oster in noge skoro odmrzle v vodi. Obrnil se je k starcu, ki je stal poleg nje, naslonjen na debelo vejo.

»Nič, Gribov,« je žalostno odmajal starec z glavo; vse sem pojedel. »Počakaj malo, da dospemo v Vodanov.«

»Svoje prste glodaj, Gribov,« ga je prekinil mračno Petrovič, krepak mož; v Sibirijo so ga poslali, ker je bil nekemu

kozaku s pestjo razdrobil čepinjo. »Gledaj svoje prste, a ne javkaj. Saj bi bil lahko tamkaj ostal. Hel!«

Težko je uganiti, kaj je mislil s svojim »he«. Gotovo je pa dosegel svoj namen; Nikolaj Gribov je utihnil in grizel je molče prste, da je pričela teči kri.

Polagoma se je zmračilo in nad reko je ležala težka, siva meglja.

»Sedaj je čas,« je spregovoril Petrovič in se pričel slatiči. Druga sta molča posnemala njegov zgled. Obleko so zvezeli in obesili na vejo, na kojo se je opiral starec Andrej.

Petrovič je z dolgim kolom prvi šel v reko, katero so begunci imeli preplavati. Počasi in oprezzo sta mu sledila in v tihih sunkih so šli čez široko reko.

Petrovič je že imel skoro trdnja tla pod nogami, kar je zaklical krik. Zaklel je po tihem in v dveh sunkih je zapičil kol med bičje na drugem bregu.

V dolgih sunkih se je obrnil v reko in prišel je ravno ob pravem času, da je rešil potapljačega Gribova, katerega starci Andrej ni mogel več držati na površju.

In ko se je obrnil k bregu, ga je pretresla divja groza, da bi bil kmalu onesvestilega Gribova spustil v vodo.

Na strmem bregu se je vzdigovala jasno in razločno silhueta jezdca. Moral je biti kozak, kateri je začul krik in pognal je svojega konja k reki.

Tudi starec je bil zapazil jezdca in hitel je, kolikor so mu dopuščale moći.

Ker mesec je moral vsak hip prisvetiti na obzorje in oni bi bili odkriti na površju vode.

»Nazaj na drugi breg,« je velel Petrovič in se zagnal proti bregu, od katerega so ravno priplavali.

»Naša obleka,« je tožil starec, ki mu je poslušno sledil. »Brez nje smo izgubljeni.«

»Molči starec,« je surovo dejal Petrovič. »Bodi miren,« in pristavl je prijazno: »Prinesem jo jaz!«

Srečno so dosegli bičje; in v istem hrpu je tudi mesec izšel in vodna gladina se je kazala v krasni mesecini.

Poleg kozaka, ki je stal mirno in tiho na bregu, se je dvignil še drugi jezdec. Kratek. »Kdo tu?«, ki se je razlil nad reko, je ostal sam.

En kozak je pognal konja v bičje. Hip na to so ga begunci zapazili ob robu bičja, in takoj je zopet izginil.

»Pasji sinovi,« je ušlo Petroviču, ki je z bistrom očesom pazil nad vodo. »Sedaj sta odkrila našo obleko. Toda čakajta!«

Stari Andrej je skoro glasno zastokal.

»Sedaj nas odkrijejo, izgubljeni smo,« je ternal.

»Izgubljeni!« je zastokal Gribov, ki je komaj še stal na nogah.

»Oho! Ne še tako kmalu, mevže!« je dejal Petrovič.

»Ali imam načrt?« je vprašal hlastno Andrej. Iz glasu je zvenelo oživljeno upanje.

Valona. Kemal beg je včeraj tu proglasil obsedno stanje nad mestom.

Peterburg. Ruska vlada je bednim Albancem nakazala 50.000 rubljev.

Budimpešta. »Pesti Hirlap« objavlja tajno pogodbo med Srbijo in Rumunijo proti Avstriji, katero je že objavilo »Novo Vreme«. Merodajni politični krogi sodijo, da je ta vest slaba pustna šala (?)

Pariz. »Matin« poroča, da nemški general Liman ne bo imenovan za veljnika I. zobra, ampak za generalnega inspektorja cele turške armade.

Pariz. Turška in bulgarska vlada se med seboj dogovarjati glede evntualne defenzivne in ofenzivne zvez.

Berlin. »Tägliche Rundschau« poroča: V Srbiji se nahaja višji nemški poštni uradnik, da reorganizira poštno službo. Nemčija je poslala zdaj v Srbijo tudi agronome, živinorejce in gozdne uradnike. Tako Nemčija na Balkanu Avstrijo povsod izriva.

Sofia. Bulgarski brzjavni urad poroča, da so našli v gorah pri Debru mrtvega bulgarskega arhimandrita Sofronija, ki ga dva meseca pogrešajo. Mrtvega so našli tudi duhovnika Teofana z dvema Bulgarama v gorovju Goljak.

Berolin. »Vossische Zeitung« poroča iz Sofije: Tu se zelo pritožujejo nad vladu Srbov v Macedoniji. Srbi zahtevajo od vsakega bulgarskega napisa 100 frankov davka. Bulgari morajo na ukaz Srbov hiše prebeliti, ker Srbi trde, da spominja stari belež na bulgarsko trikoloro.

Sofia. Ker agrarci za nobeno ceno nočejo vlade podpirati, se zbere danes kronske svet, ki sobranje najbrže razpusti.

Sofia. Otvoritev sobranja 10. t. m. je bila viharna. Opozicija hoče Radoslavova strmoglavit. Vlada baje namerava z novimi volitvami v osvojenih krajih pridobiti še 25 poslancev in si tako večino zagotoviti.

Carigrad. Tu in v provinci pridno nabirajo prispevke za izpopolnitve turške mornarice. Carigrajski generalni svet se je v navzočnosti notranjega ministra Talaata izjavil, da naj se uvede za brodovje posebna taksa.

Belgrad. Srbija je mejo nasproti Albaniji spričo ondi vršečih se dogodkov (Essad paša oblega Elbassan) popolnom zavarovala.

Berolin. »Lokalanzeiger« poroča iz Pariza, da je mednarodna kontrolna komisija v Valoni pozvala Essad pašo, naj umakne svoje vojake iz okolice Elbassana.

Skader. Malisorski poglavari pristopajo k Essad paši, Aljuš Coka, glavar Lješa, se je zvezal z Essad pašo, baje tudi Prenk Bib Doda, glavar Miriditov. Severni Albanci pravijo, da bodo sami svojega kralja izbrali. O Kemal begu nočejo nič slišati. O Wiedu pravijo, da bo, če pride, moral zopet oditi.

Skader. Angleški guverner je razpuštil tukajšnji meščanski klub in prepovedal vsakršen shod ter je malisorske glavarje, ki so z Essadom korespondirali, zapodil v hribe.

Valona. Avstrijski in laški delegat sta baje prosila svoji vladi, naj odpovšljeta semkaj vojnih ladij.

Carigrad. »Tanin« poroča, da turški vladni krogi svojega stališča glede na otoke niso izpremenili in da otokov ne odstopijo, marveč da hočejo izposlovati razsod-

bo evropskega areopaga, (ki je pa že padla in sicer ne dobi Grčija samo Kios in Mitilene, ampak tudi Lemnos in Samothrake).

Belgrad. Vladna »Samouprava« piše: »Obzorje evropske politike je z gostimi območju zastrto in bi se mogel nenadoma pojavit blisk, ki bi povzročil evropsko katastrofo.«

Belgrad. V slučaju vojske med Turčijo in Grčijo je Srbija obvezana Grčiji vojaško pomagati. Srbska diplomacija se zato resnosti položaja popolnoma zaveda, tembolj, ker bi tretja balkanska vojska bila evropskemu miru veliko bolj nevarna, kakor sta bili prejšnji dve.

Carigrad. Iz Carigrada prihajajo vesti, da Turčija vpoklicuje svoje častnike v inozemstvu.

Carigrad. Mirovna pogajanja med Turčijo in Srbijo so se prekinila.

Belgrad. Srbija je dobro poučena, da se Bulgaria načelo oborožuje, da eventualno izrabi položaj. Srbija, Grčija in Rumunija so zato medseboj v neprestanem stiku, da zavarujejo bukareško pogodbo pred vsakim iznenadenjem.

London. Tu ne verujejo v vojsko med Turčijo in Grčijo, ker Anglija zastavlja ves svoj vpliv, da to pustolovščino prepreči.

Valona. Praske med Essad - pašini pristaši in pristaši provizorične vlade okoli Elbassana trajajo dalje.

Carigrad. Bojkot proti grškim trgovcem se širi dalje.

Pariz. Grški ministrski predsednik Venizelos je dospel semkaj in bo konferiral z vodilnimi državniki.

Koliko vlad je v Albaniji?

I. Kemalbegova vlada v Valoni. Do-hodki tečejo iz pristaniških pristojbin. Ima nekaj domačinov za žandarje.

II. Essadpaša v Draču in Tirani. Živi od pristaniških pristojbin v Draču.

III. Malisorska vlada Zokujev v Lješu. Postavili so jo bili Srbi. Živi od pristaniških pristojbin v Medui. Ima dobre žandarje. Prvi vladar je bil Gjeta Zoku, katerega je dal vodja Mirditov, Prenk Bib Doda, umoriti, a mu je sledil njegov brat Den Zoku.

IV. Mirditska vlada Prenk Bib Doda v severoalbanskih hribih. Nima dohodkov. Se zato skuša polasti Medue.

V. Internacionalna uprava Skadra pod angleškim guvernerjem Phillipsom, ki v Skadru še zdaj ne dopusti albanske zastave.

VI. Internacionalna upravna komisija s sedežem v Valoni.

Socialni demokrat — graški podžupan.

Gradec. 8. t. m. je bil v seji graškega občinskega sveta s 16. socialnodemokrščimi in s 15. uradniškimi glasovi izvoljen za prvega podžupana dr. Bercht, za drugoga podžupana pa soc. demokrat Alojzij Ausobsky. Župan dr. Fleischhacker je napovedal, da potrebuje graška občina drž. podporo, da se bo moral posojilo najeti, da se mora izpopolniti klavnicu, zgraditi nova domobraska vojašnica, skrbeti za brezposelne, graditi mala stanovanja in da se mora izpremeniti sedanji občinski in volilni red.

»Daj mu z nožem, Petrovič«, je svetoval Andrej.

Pa samo odmajal je z glavo in z vsem prijemom je zagrabil zvezanca za vrat, da je krčevito zazidal.

»Trave«, je dalje ukazal Petrovič in čez nekaj sekund je ležal kozak z zamašenimi ustmi pri ognju in samo njegove oči so kazale jazo in srd, ki se je kuhalo v njem.

Begunci so molče jedli.

Petrovič se je dvignil in dejal kratko in odločno:

»Čakajta!«

Moralna je preteči dobra ura, ko sta se Gribov in Andrej pogovarjala o dogodku.

»In ti, očka, veš zagotovo, da je Petrovič študiral...« je ravno vprašal Gribov.

In začulo se je konjsko peketanje, da sta se oba naglo umaknila v bičje in kmanu nato je stal pred njima Petrovič. Posadil je mladega kozaka s konja in ga polohil poleg starejšega na tla. Gribov in Andrej sta moralna zajezditi konja, vsak je dobil puško. Revolverja je pa Petrovič zase obdržal.

»Znam ž njima streljati«, je odvrnil kratko, in se je obrnil k ujetnikoma.

»Zabavljata se dobro«, je dejal smehljaje. Bila je edina beseda, ki jo je jima privoščil.

Kmalu se je breg zazibal v grobno tisočino, ogenj je polagoma pojomal in končno je ugasnil.

Šele drugi dan je našla kozaška patrušja ujetnika in začel se je pogon za begunci.

břkone čuval obleko beguncev. Vzel je pa še puško seboj za vsak slučaj. Kajti udar s kopitom je dobro uspavalo sredstvo, tako si je namreč mislil sam pri sebi.

Hodil je skoro pol ure, ko se je pri-kazal svit ognja. Kozakov tovariš, precej starejši po letih, je bil zakuril ogenj in sedel pri njem ter kadił. Petrovič je previdno smuknil v bičje. Kozakov konj, ki je ležal v stepni travni, je dvignil glavo in začel sopsti skozi nozdri. Starec je napeto poslušal. A vse je bilo tih. Naenkrat je nekaj zašumelo v bičju. Starec je skočil kvíšku in napel puško.

Bela, gola postava je planila nadenj. Strel se je razril nad vodo, nato je sledil udar s kopitom po glavi starega kozaka, da se je prevrnil in Petrovič si je brisal med kletvicami kri, ki mu je curljala iz leve rame. Kozak ni dobro zadel, samo kožo je posnela krogla.

Ko se je kozak zavedel, so sedele krog njega tri moške postave in so plenile njegovo torbo, napolnjeno z živežem.

»Sputite me, pasji sinovi«, je vpil na vse tri begunce in grizel vezi. Jermenji so bili močni. »Svinje, sputite me. Še kesali se bodete. Tako pride semkaj patrulja«, je dostavil, a noben se ni zmenil za njegovo zmerjanje in vsi so jedli hlastno, kar so našli v torbi.

»Kaka sreča«, je vriskal Gribov. »Po-vej no, Petrovič, kako si ti to storil.«

»Tiho in jej!« je odvrnil Petrovič, ki je očividno postal zopet surov.

»Pustite me, svinje«, je kričal zvezan kozak.

»Zamašite mu gobec!« je mirno velel Petrovič tovarisem in stopil je k kozaku, ki je bil okrog sebe z nogami.

Burna volitev obeh podžupanov.

Župan nato uvede volitev dveh podžupanov. Sledi dveurna ojstra razprava. V imenu obrtnikov protestira Krebs, v imenu hišnih posestnikov pa Schreckenthal proti izvolitvi socialnega demokrata za drugega podžupana. Odgovarjajo jim govorniki uradniških in soc. dem. obč. svetnikov. Pri volitvi prvega podžupana je bilo oddanih 31 glasovnic, 17 je bilo praznih. Izvoljen je dr. Bercht. Sledi zopet daljša razprava, predno se oddajo glasovnice za drugega podžupana. Oddanih je bilo 48 glasovnic, 31 jih je dobil soc. demokrat Ausobsky, ki je izvoljen, protikandidat, dosedanj podžupan Habisch je dobil le 15 glasov. Wellisch, Brandl, Schrottner in še nekateri obč. svetniki prično živigati na piščalki, da protestirajo. Hrup se pa kmalu poleže in Ausobsky zasede mesto drugega podžupana.

Spor med gospodsko in ljudsko zbornico.

Plemiči in bivši ministri, ki v gospodski zbornici odločujejo, poslaniški zbornici večkrat očitajo, da ne dela in da izgublja čas z dolgotrajnimi razpravami. Ta očitek pa pri vsej razdrapanosti v parlamentu, ki nima tiste moči, kakršno imajo parlamenti v državah, kjer se strogo ustavno vlada, ni popolnoma istinit, ker tudi gospodski zbornica ni za delo navdušena, kadar gre za rešitev postav, ki visoki gospodi niso všeč. Poslaniška zbornica je že 28. decembra 1912 dospolala gospodski zbornici novo društveno postavo, a razpravljali so o njej v gospodski zbornici šele 29. decembra 1913. Nadalje ni rešila gospodski zbornica postave o krščitvi delavske pogodbe in tudi ne postave o ureditvi stališča pisarniških pomočnikov in oficantov. Iz trete izvit je pa sedanji spor glede na osebno dohodniško novelo. Tendenca gospodski zbornice je ponizati ljudski parlament in mogoče hočejo tudi Stürkha strmoglavit. Predsednik gospodski zbornice knez Windischgraetz je te dni razpravljal s predsednikom poslaniške zbornice dr. Sylvesterom o skupni konferenci obeh zbornic in rekel, da naj bi vsaka zbornica v konferenci 9 članov dospolala, dr. Sylvester je pa izjavil, da to tehnično ni mogoče, ker morajo biti tudi manjše stranke pri konferenci zastopane in bodo morali vsaj 26 poslancev za njo izvoliti. To je obveljalo.

X X X

+ Skupna komisija poslanske in gospodski zbornice za finančni načrt. Iz hrvaško-slovenskega kluba sta izvoljena v to komisijo poslanka dr. Korošec in prof. Jarc. Komisija ima namen zravnati nasprotja, ki so se pojavila mej poslanskemu in gospodski zbornicu v zadavi osebno-dohodniškega davka. Glavna točka razpora je sledenja: Poslanska zbornica je po vladni predlogi sklenila, da se osebna dohodnina zviša od dohodkov od 10.000 kron dalje. Predlog, da bi se povisil začel že pri dohodkih 6000 K je bil z večino odklonjen. Gospodski zbornica pa zahteva, da naj se povisil začenja tudi že pri dohodkih čez 1200 K. Soditi po razpoloženju v poslanski zbornici je pričakovati, da bodo v skupni komisiji vsi člani poslanske zbornice soglasno odklonili zahteve gospodski zbornice. Pričakuje se, da bo potem odnehal gospodski zbornica — na kar bi bil »finančni načrt« izgotovljen še ta teden. Skupna komisija se je dne 12. jan. zbrala v prostorih gospodski. O izidu bomo poročali prihodnjic.

Po svečini.

KRST NADVOJVODINJE.

Dunaj. V navzočnosti cesarja se je izvršil krst hčerke nadvojvodinje Cite. Dali so ji ime Adelheit.

KRANJSKI DEŽELNI ZBOR.

Dunaj. Kranjski deželni zbor se sklice 20. t. m. in bo imel za rešitev svojih poslov na razpolago čas do 17. februarja.

OGRSKI ŽELEZNIŠKI URADNIKI PRETE.

Budimpešta. Železniški uradniki so sklenili zbrati se na shod na Reki, da protestirajo proti vladi in sklenejo, če treba, štrajk.

KOALICIJA ZA NOVEGA BANA.

Zagreb. Koalicija dela na to, da bi postal ban baron Nikolić.

KORUPCIJA NA ČEŠKEM.

Praga. V predkraju Vršovic so prišli na sled, da so župan Herold, podžupan Zimmermann in magistratni ravnatelj Režički pri prodaji nekega zemljišča, pri katerem je imela občina govoriti, zasluzili 1 milijon provizije. Mladočenska stranka hoče vse tri iz srede izključiti. Državni pravnik se pozove, da jih stavi pod otožbo.

KOSUTH ZOPET OBOLEL.

Budimpešta. Franc Kossuth je zopet hudo obolel.

KOSSUTH SE POROČIL.

Budimpešta. Stanje Franca Kossutha se je zelo poslabšalo. Bolnik se je poročil s svojo zaročenko grofico Beniowskijo.

TISZA NAMERAVA OGRSKI DRŽAVNI ZBOR RAZPUTITI.

Budimpešta. Tu se trdi, da namerava Tisza že jeseni ogrski državni zbor razpustiti

uničil. Toplice Zoppot in Hela sta tudi od viharja uničeni, ker je morje prestopilo obrežje in pluskajo valovi do vasi. Škode je več milijonov. 20 oseb je utonilo.

MORJE POPLAVILO DAMKERORT.

Damkerort. Morje je raztrgalo zemeljski pas med morjem in Bukovskem jezerom. Bukovsko jezero strašno hitro narašča. Damkerort je pod vodo; le dve ali tri strehe štrle iz morja. O usodi prebivalstva, do 100 oseb, ni nič znanega. Morje je odneslo tudi zemeljski pas med Jamunderjem in Bukovskim jezerom. Iz Kostline so odpalili vojake na pomoč.

Berolin. Na vzhodnomorski obali je več vasi od viharja in valov popolnoma porušenih.

SNEŽNI VIHARJI V RUSIJI.

(150 oseb zmrznilo.)

Peterburg. 10. t. m. je divjal v Rusiji orkanu podoben snežen vihar, kakršnega Rusi ne pomnijo. Promet po železnici je popolnoma prekinil. V Peterburg ni pripeljal 10. t. m. noben vlak, ker so obtičali vlaki v snegu. Do 150 oseb je, kakor gubernatorji poročajo, zmrznilo. Več vasi je pokopanih pod snegom. Potnikom, ki jima je vlake sneg zamedel, se slabo godi. Kampirajo deloma v malih krajih, a tudi pod milim nebom in stradajo. Na varšavski železnici je vsled viharja neki tovorni vlak skočil iz tira. V vse kraje odpoljajo vojake, da kidajo sneg in da tako omogočijo železniški promet.

RADI DEDŠINE USMRTIL MATER, SESTRO IN BRATA.

Madrid. V Berhegalu je volil rajni Palacio svoje premoženje, 3 milijone, najmlajšemu sinu. Najstarejši sin Mariano se je zato s svojo rodbino sprij ustrežil svojo mater, sestro in brata, nato pa še sebo. Premoženje pripade zdaj španski državi.

BRIDKO RAZOČARANJE.

Trident. V Palnu je našel neki kmet v naši za 18.000 goldinarjev bankovcev, ki jih je njegov oče zapustil. Srečen kmet je šel v banko, kjer so mu pa povedali, da so bankovci že dolgo vrsto let neveljavni.

KOŠ S TRUPLOM.

Budimpešta. Donava je vrgla na suho potni koš z ženskim truplom. Sumijo, da gre za umorjeno Dunajčanko.

SAME PERVERZNE RODBINSKE TRAGEDIJE.

Berlin. V Soldavi v vzhodni Prusiji je družina gradbenega mojstra Bsatz sklenila se usmrtiti. Oče in mati sta se oblekli v žalni oblike, vsem svojim petim otrokom prerezala grle, nato odprla plin in se ustrelila. Tudi Bsatzova sestra se je usmrtila.

VLOM V BEROLINU.

(Nad 50.000 M vrednosti vlomilci ukradli.)

Berolin. Vlomljeno je bilo v tukajšnjem prodajalcu urarja Gilberga. Vlomilci so odnesli blaga v vrednosti nad 50.000 mark.

GLEDALIŠČE PRIČELO MED PREDSTAVO GORETL.

Madrid. 10. t. m. zvečer je pričelo med predstavo goreti gledališče v Amposti, provinca Katalonija. Gledalci so ostali hladnokrvni in so se zato vsi rešili. Gledališče je popolnoma zgorelo.

STARSI PRODALI LASTNEGA OTROKA.

Barcelona. V Valenciji so zapri zakonska Martinez, ki sta svojega devetletnega otroka prodala Amerikancu Paulinu.

RUSKI KNEZ RADI GOLJUFIJE OBSOJEN.

Petrograd. Okrajno sodišče v Petrikavu je obsobil kneza Sergija Urusova, štabnega kapitana Saleskega in nekega Lavrona, da izgube urarja Gilberga. Vlomilci so našli blaga v vrednosti nad 50.000 mark.

Dnevne novice.

+ »Slovenska Straža« prosi nujno, da vsi njeni dobrotniki ne prenehajo z dopolniljem daril, ker so potrebe na meji večje kot so bile prejšnja leta. Radi tiskarskega gibanja bo mogla izkaze darov priobčiti še le, ko se v tiskarni razmere nekoliko urede. Do tedaj pa prosi vse somišljenike, da delo zanje podvoje.

+ Naši shodi. Preteklo nedeljo dne 11. januarja so se na Spod. Štajerskem vršili slednji shodi: V Rušah pri Mariboru sta na shodu K. Z. in J. S. Z. govorila poslanec Pišek in urednik Žebot. — V Dolu pri Hrastniku se je ustanovila Dekliška zveza. Govoril je dr. Hohnjec. — V Rajhenburgu je zborovalo famošnje Izobraževalno društvo.

Naše prireditve na Spodnjem Štajerskem. V Ormožu bo v nedeljo dne 18. jan. po rani službi božji mladeničko zborovanje. Govori urednik Žebot. — V Št. Ilju v Slovenskih goricah se priredi 18. jan. po večernicah pri Celcerju tombola v korist ubogim otrokom slovenske šole. Prireditelj Bralno društvo. — Dne 18. jan. po večernicah bo ustanovitev Dekliške in Mladiške zveze v Galiciji pri Žalcu. Govori dr. Hohnjec. + **K pogrebu ministra Zaleskega.** Kot delegat Hrvatsko-slovenskega kluba se je udeležil pogreba finančnega ministra poslanca Zaleskija v Lvovu štaj. poslanec dr. Verstovšek. Pogreb je bil zelo slovenes, udeležil se ga je tudi ministrski predsednik grof Stürgkh in šest ministrov ter mnogo brojno odlično občinstvo. Dr. Verstovšek je bil kot zastopnik Jugoslovjanov prav prijazno sprejet. Bil je gost narodnega kazina poljskega plemstva, dalje bil povabljen na »raut« cesarskega gališkega namestnika, nadalje gost kneza Lubomirskega in grofa Losockega.

+ **Socialni tečaji na Štajerskem.** S tečajem v Velenju, kateri se je vršil v sredo, dne 7. jan., in na katerem sta predavala dr. Korošec in nadrevizor Pušenjak, se je otvorila vrsta letošnjih socialnih tečajev. V krajih, kjer se želijo takci potrebeni tečaji, naj blagovolijo zaupniki potrebov ukreniti, in nemudoma naznaniti Slov. krš. soci. zvezi v Mariboru, da določi čas in govornike. Za lokalne in udeležbo naj povsod poskrbijo zaupniki.

+ **Slovensko obrtno nadaljevalno šolstvo in Štajerski deželnji odbor.** Dež. odbor je zopet odklonil prošnjo za podporo obrtno nadaljevalne šole v Sevnici ob Savi in trgovskega tečaja v Žalcu, dasiravno je deželnji odbornik dr. Verstovšek zopet odločno protestiral proti odklonitvi. Poslanec dr. Verstovšek se sedaj pogaja v imenu Slov. kmečke zveze z vladom, da se to subvencijsko vprašanje ugodno reši.

+ »Izguba važne občine.«, »Slovenski Narod«, glasilo ljudi, ki se ob vsaki priliki vežejo z najhujšimi našimi narodnimi nasprotniki, gobeduje v sobotni številki, da mariborski klerikalni politiki gotovo za te volitve (v Cirknici) niso ganili prsta. Tako si zmisli lažnivo liberalno glasilo. Kolikor nam je znano, je naša stranka storila vse, da bi si prizorila vsaj polovico občinskega odbora v Cirknici. Dosedaj je imela naša stranka izmed osem odbornikov samo enega člana (g. Bauman). Da boj na jezikovni meji ni podoben boju s konfeti v marikorskem »Narodnem domu«, kjer veliki Slovenci navdušeno plešejo z nemškimi frajiami, je gotovo vsakemu znano. Volilni boj, ki se je bil 29. dec. v Cirknici, je bil skrajno napet in oster. Naši so storili svojo dolžnost. Ko ne bi se komisija in nasprotna stranka posluževala nepostavnosti, bi bila zmaga naša. Sicer pa, če pride do novih volitev, bo izid gotovo drugačen. Liberalci, ki poznate narodnost samo pri polnih litrih in na plesičih, bodite raje lepo.

+ **Dr. M. Ploj.** Kakor poroča dunajska »Zeit« z dne 10. jan., je rodbina ločene gospes zaprosila sodišče, naj dr. Ploj odstavi od sovaruščiva pri vnučih, in nameščava proti njemu vložiti več tožb.

+ **O navadnih napakah naše vzgoje.** je predaval Hinko Schreiner v mariborskem »Narodnem domu« dne 11. t. m. Mi bi gosp. predavatelja opozorili, naj svoj temo posebno uporabi pri svojih gojencih v učiteljicu.

+ **Liberalno delo na Sp. Štajerskem.** Dočim mnogo podružnic »Slov. Straže« spi spanje pravičnega, se liberalci pridno gibljejo. Tako se je dne 6. t. m. pri Sv. Barbari v Halozah ustanovila nova podružnica C. M. družbe. Na čelu podružnice so večinoma učitelji in — krčmarji. Tudi v Hočah pri Mariboru se snuje C. M. podružnica. Ustanavlja jo žel. uradnik Vodenik. Svoj pristop je podpisalo celo nekaj takih, ki so že člani »Slov. Straže«. Konkurenca v narodnem delu je sicer na mestu, posebno na Štajerskem, a Ciril Metodij je navadno prehod v breznaščini liberalizem in hujskanje proti drugomislečim rojakom.

+ **Sv. Magdalena pri Mariboru.** V nedeljo dne 18. t. m. je zopet zborovanje podružnice naše »Slov. Straže«, kakor po navadi popoldne po večernicah. Pridite vrli Slovenci v obilnem številu.

+ **Potrijene obč. volitve.** Že pred leti izvršene obč. volitve v Oseku v Slovenskih goricah, kjer je odklenkalo nemškutarjem in v Framu pri Mariboru so potrijene. — Proti občinskim volitvam v Cirknici pri Št. Ilju v Slovenskih goricah se je slovenska stranka pritožila, ker so Nemci uganjali reči, ki ne spadajo v krog poštenosti.

+ **Poneverjenje na deželni realki v Gradcu.** Učitelj telovadbe na dež. realki v Gradcu in predstojnik vsemenskih telovadnih društv Haide, je poneveril deželi nad 7.000 kron. Haide je hud nacionalec in je dobil pred par leti to službo po protekciji nemših nacionalcev.

+ **Oljarna v Zidanem mostu pogorela.** V četrtek ob 4. uri popoldne je v oljarni tvrdke Jožef Wertheimer v Zidanem mostu nastal ogenj, ki se je zaradi nakopičenih zelo gorljivih snovi

takov neomejeno razširil po celi zgradbi. Med požarom je bilo slišati več eksplozij in se še ne ve, če ni bilo tudi človeških žrtev. Ob pol 7. uri zvečer je iz Celja prihiteila na pomoč požarna bramba, ki pa ni imela več kaj rešiti ker je bila medtem tovarna že zgorela. Orožniki so vzdrževali red. Škoda je velika, a je domalega pokrita z zavarovalnino. Hud udarec je pa to za delavce, ki bodo v najhujšem času, ko nikjer ni nobenega zasluka, ostali brez dela.

+ **Umrila je v Smolniku pri Rušah hčerka veleposestnika Jurkota Katica Jurko.**

+ **Dače prosto kuhanje žganja za mariborski okraj.** se ne oglaša pri kontrolnem okrajnem vodstvu finančne straže v novem uradnem poslopu, ampak pri oddelku fin. straže v Wielandovi ulici št. 14 v Štric dr. Feldbacherjeve vile, blizu glavnega kolo dvora. Tukaj prodajajo se tudi revizijske pole.

+ **Pole-Pollak.** Pollak, ki se sedaj nahaja v zaporih Ljubenskega okrožnega sodišča, tají doslej vsako krivo na roparskem umoru trgovca z živim Schwarza. Pravi, da ne pozna nobenega Polca in tudi Schwarza ni poznal; tudi zanika, da bi se bil začasa Schwarzevega umora nahajal na Zg. Štajerskem. Drugače se pa njegova zunanjost popolnoma ujemata s popisom, ki ga imajo o njem oblasti. Preiskavo vodi državni pravdnik pl. Selliers in se mora stvar o Pollaku identiteti v kratkem pojasniti.

+ **Wastianova zadeva.** se razvija da je grasko okrajno sodišče za kazenske stvari je na Štajerski deželini zbor poslalo vlogo, v kateri zahteva izročitev posl. Wastianu radi tativne. Izjava prizadete knjigarne Leuschner & Lubensky razvoja te zadeve ni mogla več preprečiti, ker je vso stvar že imelo v rokah državno pravdništvo. Seveda se bo ta reč še dolgo vlekla, ako Štajerski deželni zbor ne bo sklican.

+ **Wastianova aféra** — smrdi. Čez celo zadevo leži sicer nekaj tajanstvena megla, a iz krogov mariborskega nemštva se sempatije izve marsikaj delikatnega. Govori se celo o zakonski ločitvi. Ubogi Wastian, pred par meseci še polbog spodnještajerske nemškutarje — tvoja zvezda ugaša!

+ **Nov živinozdravnik.** Živinozdravniški absolvent J. Lobnik, rojak iz mariborskega okraja, je imenovan za živinozdravnika na Vranskem.

+ **Nova posojilnica.** V Kamnici pri Mariboru se je ustanovila hranilnica in posojilnica. Dosedaj je imela že dva uradna dneva, katera sta pokazala, da bo zavod gotovo dobro vspeval. Posebno hranilne vloge so bile zelo močne. Na čelu nove posojilnice so samo ugledni in tudi varčni ter premožni možje. Priporočamo domačinom v Kamnici, Sv. Urbanu, Sp. Kungoti, Selnicu itd., da se pridno poslužujejo domačega zavoda. Koliko tisočev in tisočev kron leži našega denarja v zavodih naših nasprotnikov!

+ **Fram.** Dve igri »Marijin otrok« in »Repoštev«, kateri so igrali naši fantje in naša dekleta na Štefanovo, ste se izbrano posrečili. Obisk pa je bil tolik, da veliko ljudi ni dobljalo prostora. Mladini čast, izobraževalnemu društvu hvala za prireditve. Još jedan put!

+ **Morje pri Framu.** Občinske volitve so se izvršile zadnji pondeljek 29. decembra m. l. mirno in soglasno za našo stranko. Želimo le še, naj bi tudi nadalje vodil našo občino g. župan M. Koren; saj jo modro vodi že čez dvajset let. Občina je vzgledna. Noben liberalen list ne zahaja v Morje — le neka dekla, pijanka — šnopsarca, nezakonska mati, doma blizu Ptujave, dobiva »Štajerc« pod zavirkom.

+ **Nove orgle v kapucinski cerkvi v Celju.** Postavil jih je g. Naraks iz Petrovč, in imajo 12 registrov. Omara je velik kinč cerkve, pa tudi orgle so vspele nenavadno dobro. Intonacija je tako solidna in značilna. Naraks se odlikuje posebno v dvojnem oziru: 1. Oglasi orgle naravnost vzorno, 2. je njegova tehnika absolutno sigurna. Postavil je že 9 orgel, pa k nobenim ga ni bilo še treba klicati. To se da razlagati le tako, da je Naraks stopil na pozorišče kot popolnoma izvezban mojster, in ker gre vsaka stvar skozi njegove roke. Zategadel zasluži vso pozornost in zaupanje. — P. H. Sattner.

+ **Belokranjska železnica.** Železniška proga Karlovac — Bubnari je otvorjena. Vozni trikot na dan. Vožnja je prav prijetna in zanimiva.

+ **Bolezni bivšega krškega knezoškofa dr. Kahna.** se je nevarno poslabšala.

+ **Narodna čitalnica v Celovcu.** predi v nedeljo dne 18. jan. 1914 v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu veliko predpustno veselico. Svira godba c. in kr. pešpolka št. 17 iz Celovca. Vstopnina 2 K. Čisti dobiček te prireditve je namenjen podpornemu društvu za slovenske dijake koroške. Ker je to edina predpustna prireditve te vrste, se pričakuje velikega

obiska. Za zabavo bode kar najboljše prezkrbljeno.

+ **Ne hodite v Ameriko.** Newyorški slovenski dnevnik »Glas Naroda« piše iz Cleveland: V našem mestu se opaža dan za dnem večja brezposelnost, vse večje tovarne odpuščajo delavce kar na debelo, ostali pa delajo po dva ali tri dni v tednu. Rojakom ne svetujemo hodi v Cleveland iskat dela, dokler se razmre ne zboljšajo. V vseh ameriških mestih so občinska prenočišča prepaločena. Pričakovati je, da se bo položaj v kratkem še poslabšal.

+ **Avtomobilna zveza Krško-Rudolfovo.** Radi skrajno neugodnih cest je družba primorana omejiti začasno avtomobilni promet na dnevno enkratno vožnjo. Avtobus odhaja iz Krškega ob 7.30 dopoldne, ter iz Novega mesta ob 2. uri dopoldne, ter pride v Novo mesto ob 10. uri dopoldne in v Krško ob 4.30 dopoldne. Slavno občinstvo se prosi, da se ozira na to začasno izpremembo.

+ **Novo ustanovljeno poštno in brzovojno ravnateljstvo v Celovcu.** so te dni otvorili na slovenski način. Navzoči so bili: gen. poštni ravnatelj pl. Wagner-Jauregg, dež. predsednik dr. baron Fries-Skenc, knezoškof dr. Kaltner, dež. glavar baron Aichelburg, župan Metnitz in drugi. Slavnostni obed se je vršil v hotelu pri »Avstrijskem cesarju«.

+ **Slovenci na Dunaju.** Slovenska služba božja se vrši v cerkvi sv. Antonia, XV.

— Naša mornarica. Dne 17. januarja ob enajsti uri dopoldne bodo spustili naš četrti dreadnough "Szent Istvan" v reški ladjedelnici v morje. Novemu velikanu naše vojne mornarice bo kumovala nadvojvodinja Marija Terezija. Razun nje bo pri slavnosti tudi navzoča nadvojvodinja Marija Annunciata. Drugih posebnih slavnosti, kakoršne so se vrstile ob "Viribus unitis" spustiti v morje radi zimskega časa ne bo. — Vse vojne ladje naše mornarice se bodo sedaj prebarvale in sicer višnjevsivo. S prebarjanjem se je že pričelo. Vojne ladje, katere se nahajajo v eškadi, so skoro vse prebarvane in zgledajo skorak kakor nemške. Če se bo nova barva volila tudi pri rušilcih in torpedovkah, še ni znano. Z novo barvo pobarvane vojne ladje se na odprttem morju, kakor se zatrjuje, v daljavi zelo težko opazijo.

Samoumor gostilničarke. V Celovcu so iz kanala potegnili mrtvo žensko, ki je baje identična s 34-letno gostilničarjevo soprogo C. M. iz Sv. Martina.

Ij Ljubljanskega župana resnost. »Narod poroča, da je dr. Tavčar postal pismen pozdrav na Konstantinovo slavnost — v Nišu. Ko je bila pa velikanska Konstantinova slavnost ob prilikli katol. shoda v Ljubljani, se je dr. Tavčar skril in ni poznal svoje dolžnosti. Dr. Tavčar res spada v — Niš!«

— Aretiran stavbenik. 4. t. m. so v Beljaku na kolodvoru aretirali stavbnega podjetnika Bravidalija, ki je v Beljaku zgradil več poslopij, pri tem pa napravil silne dolgove. Aretacija se je izvršila na zahtevo upnikov.

— Novo sleparško banko so odkrili v Zagrebu pod imenom »Hrvatska konsumno-produktivna banka«. Najela je 7 strojepisk, ki so položile skupno 2000 kron krom jamstva, plače pa še niso dobile. V blagajni je preiskovalni sodnik našel en sam vinar.

— Zmrznil na potu. Iz Podsmreke nam poročajo: Jakob Drenški, najemnik na Železnom, rodom Hrvat, je 4. t. m. odšel v Deženiško, da bi obiskal svoje domače in znance, katerih že dolgo ni videl. Na potu je obiskal tudi neko žensko v Pregradi, ki proti primerinemu plačilu zna povediti na karte, kaj komu manjka in če mu je narejeno. — Njegovo ženo Ano je bolela noč, in ker zdravniki s kartami in sličnimi neslanostmi bolnih nog ne zdravijo, je morala ženska v Pregradi prisikočiti na pomoč. — Na poti domov pa je skrbni mož oslabel. Pomoči je poprosil pri Špelčevih v Podsredi, da ga spuste v topo sobo. Ker ga pa gospodinja ni sprejela, je ostal zunaj na dvorišču. Tu se je vsled slabosti zgrudil na tla in zmrznil. Pripeljali so ga v mrtvašnico na domačem pokopališču.

— Zagrebška policija se podpravi. Predlog pride v kratkem pred sabor.

+ Iz justične službe. Sodni predstojnik Edvard Picek v Senožečah je dobil značaj in naslov deželnosodnega svetnika.

— Slovensko šolstvo v Ameriki. Te dni so v Jolietu dogradili novo župniško šolo sv. Jožefa.

— Zopet poštni škandal. Komisar dr. Vagaja je v poštnem uradu v Nabrežini konstatiral deficit 6800 K. Poštni mojster Leopold Kamput je priznal, da se je denarja polastil, da plača svoje dolgove. Kamputu so zaprli.

— Poveljničke vojne mornarice admiral Oton Haus je dospel zopet v Pulj, kjer ostane dlje časa. Prihodnji teden se bo admiral ukrcal na "Viribus unitis", na katerem se bo podal v Reko k slovenski spustitvi "Szent Istvana" v morje. Službenja jahta poveljnika vojne mornarice "Lacroma" se istotako postavi te dni v službo. Tudi "Lacroma" bo odplula proti Reki, kjer se boste na njo ukrcali nadvojvodinji Marija Terezija in Marija Annunciata, kateri bosta istotako navzoči pri slovenski spustitvi "Szent Istvana" v morje. Po končanih slovesnostih v Reki se bo ukrcal na "Lvcromo" poveljnik vojne mornarice admiral Anton Haus in se na nje krovu podal proti Dalmaciji nadzorovat eskadro. — V Reki bo ob slovesnosti izpustitve "Szent Istvana" navzoča cela eskadra.

— Uprava vojne mornarice je z novim letom izboljšala plače delavcem. Ker so delavci zaposleni pri mornaričnih napravah razdeljeni v platične razrede, se je dnevna plača onih v višjih razredih dokaj zboljšala medtem, ko so oni v nižjih razredih to je najbolj potreben le malo dobili. To je pač stari erarični ključ »najbolj potrebnim najmanje«.

— Kot parkelj ustreljen. Iz Pueblo v Ameriki prihaja sedaj naslednje poročilo: Neprevidna šala je povzročila strašno nezgodo. Miklavž in parkli so hodili po hišah in potem, seveda, so se hoteli zbabavati nekoliko v gostilni pri gosp. Frank Grebencu. Tam so bili pa roparji že štirikrat pokradli in v zadnjih par tednih so roparji v več krajih po mestu vlmili notri in dosti pokradli. Gosp. Frank Grebenc je imel ta večer precejšnjo svoto v shrambi,

tedaj se je spačeno oblečenih gostov prestrašil. Drugi navzoči v salonu zavpijejo »holdups« ter odskočijo po ketih. Parkli so prišli notri zadej pri salonu, kjer je temno. G. Grebenc je klical štirikrat, da bo streljal in je kazal samokres. Ustrelil je, in krogla je zadeila njegovega prijatelja Franceta Cvara v srce. Seveda ga je sodnija takoj oprostila kot nedolžnega umorja, pa ga je strah tako moril, da je večkrat omedel. G. Grebenc skuša olajšati gorje ubogi družini kolikor je mogoče. Poslal jim je obleke in jim obljudil potrebne podpore še pozneje. Ponesrečeni Cvar je bil doma iz Struga na Dolenjskem, star še 29 let, in zapušča tri dekllice od prve žene, potem drugo ženo, s katero se je poročil pred parleti, ki ima tudi eno dete. Prežalosten pogreb je oskrbelo društvo sv. Jožefa, kjer zapuščeni vendar dobijo tisoč dolarjev smrtne podpore.

— Glavni dobitek zavrgel. Te dni se je v Zagrebu vršilo žrebanje dobrodelne loterije, ki jo je priredilo društvo za zagrebsko jesensko razstavo [Herbstmesse]. Glavni dobitek je zadel na srečko štev. 26.002; ta srečka je bila poslana župniku I. Anetu v Sotinu v Srijemu, a jo je zavrnil. Glavni dobitek ostane torej navedenemu društvu.

— Ponesrečenih rudarjev v Vremah še niso našli. Iz Vrem nam pišejo: Rudniška nesreča nas še vedno vznamira. Dela se noč in dan. Ukaz se glasi: devet trupel ponesrečencev mora ven. Toda kedaj? Pravijo, da do trupel še šest tednov ne pridejo.

Razne stvari.

Nezaslišana draginja živil v Alaski. Američanka Harriet Labadie poroča v nekem newyorškem časopisu o življenjskih razmerah v Alaski. Pravi, da vlada po vsej Alaski silna draginja živil. Sama je plačila za eno jajce 2 K, za eno oranžo 85 vin., za eno majhno govejo pečenko 20 kron, za en pečen krompir 2 K. Ta draginja je pa razumljiva, ker se mora vsa hrana pripeljati od daleč, in sicer poleti na ladjah; pozimi, ko zamrzne morje, je mogoče kako stvar dobiti le s samimi, ki jih vlečejo psi. Toda kako potovanje je tako nevarno, da se ga le malokdo loti; mnogo takih karavan je že zmrznilo. Gospa Labadie piše, da na vsej Alaski ni niti ene krave, komaj par kokoši, ki komaj poletje prezive, pozimi pa celo v zakurjenih prostorih poginejo. Edina zelenjava na Alaski je solata in paradižnik, ki ju guverner goji v svojem rastlinjaku.

Propad soc. demokratične steklarne.

V Choisy-le-Roi pri Parizu so soc. demokratični delavci zgradili steklarne, ki je imela po svoji legi in prometnih zvezah najboljše pogoje za obstanek in napreddek. Toda rdeči upraviteli tovarne so si bili z delavci od prvega dne dalje v laseh. Nobene želje ni moglo delavstvo izplepa doseči ter je zato neštetokrat štrajkalo. Sodruži-upraviteli so se posluževali nasproti svojemu delavstvu najhujših sredstev in nasištev, tako da je končno delavstvo začelo vračati milo za drago in poseglo za sabotažo. V tovarni je bil vedno pravi sodni dan in klub trikratni državni subvenciji po 170.000 frankov in obilnim naročilom je podjetje drvilo v propad. Nazadnje je bilo zaposlenih samo še 30 delavcev; ko se je pa v minolem oktobru podrla steklarška peč, so tovarno zaprli in napovedali konkurs. Tovarna je drugače izvrstno opremljena in upeljana in bo naredil izvrstno kupčijo, kdor jo bo kupil. Saj ni dvoma, da bo zaseben podjetnik ali družba drugače vedela varovati svoje koristi, nego so to znali rdeči upraviteli in bo tovarna pod takoj upravo sijajno napredovala. — Tako je poročevalcu nekega radikalno-socialističnega lista (L'Action) izjavil eden steklarških delavcev, ki je bil obenem delničar. Nič veliko boljše menda ne stoji delavska (soc. demokratična) steklarna v Albiju. Soc. demokratični nauki so pač lepi v teoriji, v praksi se pa nikdar in nikjer ne obnesejo. —

Sven Hedin o ruski nevarnosti. Nedavno je slavni švedski raziskovalec Azije Sven Hedin na nekem soc. demokratičnem shodu govoril znamenit govor, ki je vsepros vzbudil veliko pozornost. Sven Hedin je namreč svoje rojake opozoril na veliko nevarnost, ki baje preti Švedski od strani Rusije; le-ta se sedaj, ko je porušila Finsko, pripravlja na nov korak, da se približa atlantskim lukam brez ledu — in nena pot pelje preko severne Švedske. Mnoge ruske vojne priprave, zlasti pa obsežna špionaža, ki jo je razpredla na Švedskem, pričajo, da namerava Rusija napasti Švedsko. Švedi naj se ne tolazijo z mislijo na pomoč Evropi; Anglija in Nemčija bi v tem slučaju pač sledili le na to, da se tudi same odškodujeta. Ravnotakso se ni ničesar nadejati od Norveške, ki je itak v ruski odvisnosti in bi v slučaju voj-

ne s sovražniki potegnila, da bi tudi sama dobila kak založaj. Švedska mora torej o pravem času sama zase skrbeti. V švedskem parlamentu, ki se snide še ta mesec, pridejo na dnevni red že davno pripravljene brambne predloge; parlamentarne stranke z desne in leve so že poslale depuracijo k ministarskemu predsedniku s prošnjo, da vlada še v tem zasedanju predloži zakonske načrte o pokritju stroškov za izpopolnitve deželne bramble.

Zaradi 100 K svojega sina zastrupila. Kmečki posestnik Štefan Bolgar v Nagy-sarosu na Ogrskem je pred dalj časom svoji materi posodil 100 K. Pred dobrim tednom je prišel k materi terjat za ta dolg. Mati ga je prosila, naj še nekoliko potpri ter mu postregla z vinom in sladkarijami. Sin je takoj nato obolel in čez en teden v hudi bolečini umrl. Preiskava je dognila, da so bile sladkarje zastrupljene. Nato so takoj zaprli Bolgarjevo mater, ki je tudi precej priznala, da je sina zastrupila, da bi ji ne bilo treba vrniti posojenih storkron.

Pes rešitelj življenja. Inženir Edvard Schmidt v Tropavi je nedavno neko noč njegov pes zbudil na ta način, da je potegnil odejo s postelje. Inženir je odejo potegnil nazaj in hotel dalje spati; toda pes ni dal miru, zato ga je hotel inženir peljati iz spalnice. Ob tej priliki je šel mimo vrat otroške sobe ter začutil močan plinov duh. Hitro je odpril vrata in našel oba otroka že nezavestna, vendar so ju še rešili. Zvezsta žival je prihranila družini bridek uader.

Po petdesetih letih pomiloščen ropar. Par dni pred minolim Božičem je italijanski kralj Viktor Em. pomilostil glasoviti ga sicilij. roparja in morilca Casaleja, ki je 50 let presedel v ječi. Casale je zapustil kaznilnico kot 73leten starček, toda svež in krepak. Mož je nenavadno visoke rastti in se še vedno drži ravno kakor sveča; sploh si je ob rednem življenju v kaznilnici ohranil moč in zdravje, tako da se zdi mlajši nego je v resnici. S prihranki si je kupil fino moderno obleko. V svoji mladosti si je Casale pridobil pridevek »Galantni ropar«. Na svojih roparskih pohodih in napadih se namreč nikdar ni dotaknil nobene ženske in je marsikdaj raje opustil kako »podjetje«, če je bila nevarnost, da bi pri tem postala žrtev tudi kaka ženska. Toliko trsi in krutejši je bil pa nasproti moškim; na vesti ima nešteto umorov. Ko je bil pomiloščen, so ga vprašali, kaj misli začeti, ko pride na svobodo; odgovoril je, da bo poizkusil živeti kot dinar, da si pa od tega ne obeta posebnega uspeha. Baje ga je sedaj že povabilo k sodelovanju neko kinematografsko podjetje.

Pariški slikar zmrznil. V Parizu so našli v njegovem ateljeju zmrznenega 35-letnega slikarja Pelčinskega, ki je bil član jesenske razstavne komisije.

Izstopi iz protestantske cerkve se v Berlinu silno množe. Na uradnem sodišču Berlin-Wedding so samo 29. t. m. rešili 1300 tozaddevnih izjav.

Srečna dedinja. V vasi Fishponds pri Bristolu na Angleškem se je pred nedavnim naselila mlada zakonska dvojica: Inženjer Parnall in njegova žena Ellalina roj. Mario, bivša skromna gledališka igralka. Te dni je Ellalina dobila obvestilo, da je postala bogata dedinja svojega očeta, katerega ni nikdar poznala. Čudno zgodbo svojega življenja je nekemu londonskemu časniku opisala tako-le: Bila je hči iz tajnega zakona nekega španskega grofa z neko angleško vzgojiteljico. Vendar pa tega do zadnjega časa ni vedela in se le toliko spominja, da je kot majhno dete imela mater ter da je bila vzgojena na Španskem. Kasneje je šla Ellalina Mario še prav mlada k gledališču, ne da bi bila doseglia posebnih uspehov. Pred 18 meseci se je poročila z angleškim inženjerjem Parnallom. Nenadoma je sedaj od britskega gledališčnega društva dobila obvestilo, da jo iščejo iz Španije. Zvedela je potem to-le: V maju minolega leta je v Valtetu na Španskem umrl grof Mario, kmalo za njim pa tudi njegov edini sin. Glasom oporoke je imelo sedaj vse premoženje pripasti njegovi hčeri, ki naj se išče na Angleškem. Brat pokojnega grofa je takoj začel obširne pozvedbe za Ellalinino Mario, in jo res izslédel. Gospa Parnall, ki je vseko zrasla v jako skromnih razmerah, postane sedaj lastnica prekrasnega gradu sred bajnih vrtov in vrhu tega dobi 5 milijonov v gotovini. Romantika torej na svetu še ni izumrla!

Krvav zločin. Iz Gorice se poroča: Te dni je na alessijskem kolodvoru neki elegantno oblečen tujec tamkaj stojecemu hotelskemu slugi izročil potni kovček, češ naj ga nese v hotel, kamor bo tudi sam kmalo prišel. Ker pa tuječka pa je prihajal neznosen smrad, — so končno kovček odprli in našli v njem že gnijeočo moško glavo z vratom in nad členki odrezano fino žensko

roko. Ker sta se nahajala na prstih te roke dve dragocene briljantne prstanje, je jasno, da ne gre za roparski umor, ampak najbrže za dvojen umor iz ljubosumnosti. Podrobnosti se še nobenih ni dognalo.

Izplačal jo je. Na neki irski postaji sedi v čakalnici prijeten Irec in kadi iz svoje pipice. V čakalnico pride neka več mlaša gospa in se vsede tik poleg Irca, katemenu to ni bilo všeč. Jezno je vlekel svojo pipi in z zadoščenjem opazoval, kako dim neprijetno šegače nos poleg sedeče gospo. Ta se nekaj časa premaguje, potem pa rezko pravi: »Vi niste gentleman, ker kadete v ženski navzočnosti.« Irec ji mirno odgovori: »In Vi niste dama, ker bi drugače ne bili sedli tako blizu moškega. Gospa se vgrizne v ustnice in se dalje bori z dimom Irčeve pipe. Končno jevno izbruhne: »Ko bi bili Vi moj mož, bi Vam dala strupal!« Irec še enkrat globoko potegne, nato pipi iztrka, pogleda gospo in sarkastično meni: »Ko bi bili Vi moja žena, bi ga rad vzel.«

Zalosten roman ogrskega grofa. V Nagyvaradu na Ogrskem je nedavno v največji revščini umrl grof Ladislav Teleki in zapustil ženo in dvoje majhnih otrok. Grof je bil svoj čas eden najslajnejših ogrskih kavalirjev. Potem se je pa zagledal v hčerko nekega slavičarnarja in jo proti volji svojih staršev poročil. Starši so ga nato razdelili, mladi grof pa je s svojo ženo iskal sreče po svetu, a zaman. Končno se je vrnil Nagyvarad in po brezkončnem prizadevanju dobil službo sklaščnika pri ogrskih drž. železnicah. Pomanjkanje in težko delo sta ga kmalu spravila v grob. Njegova žena se preživlja sedaj z branjam.

Grob kot dar živi igralki. Slavna tragedinja kralj. narod. gledališča v Budimpešti Marija Jaszay je prosila mestni magistrat, da bi si smela že sedaj izbrati prostor za svoj grob in postaviti spomenik z napisom, katerega bo sama sestavila. Magistrat je umetnici prošnjo ugodno rešil in ji dotedčni prostor brezplačno prepustil.

Deželna zveza društev za varstvo dežel na kolodvorih in v pristaniščih se je te dni ustanovila v Budimpešti. Zveza je v vseh večjih in mnogih manjših mestih na Ogrskem organizirala kolodvorsko in pristaniško stražo, ki bo sprejemala dotočne, službe ali dela iščoče ženske in jih spremila v društvene prostore, kjer bodo brezplačno dobole stanovanje in hrano in se jim bo preskrbela poštena služba. Zvezi so pristopila društva: Deželna zveza katoških gospodinj, Ogrsko društvo proti trgovini z deželiti, zveza v pridobitnih poklicih zaposlenih žensk in dobrodelno društvo »Tabitha«. Za predsednika novi organizaciji je bil izvoljen ministrski predsednik grof Stefan Tisza, v odboru pa več visokih gospa.

Rekordna cena za zbirko poštnih znakov. Te dni je bil prodan na javni dražbi v Londonu del znatenih zbirke poštnih znakov po račun vojvoda Crawfordskem. Zbirko je kupila tvrdka Ed. Healey and C. za rekordno ceno 40.000 K.

Umrl misijon